

УДК: 811.111'42:316.772.2-053.2 DOI: 10.26565/2227-8877-2021-93-01

Особливості реалізації образи в англomовному дитячому авторитарному дискурсі (гендерний аспект)

Пахаренко А. В.

кандидат філологічних наук, викладач кафедри англійської філології

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

e-mail: a.pakharenko@karazin.ua; <https://orcid.org/0000-0001-8433-9180>;

GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=HuhYvycAAAAJ&hl=ru>;

RESEARCH GATE: <https://www.researchgate.net/profile/Anastasia-Pakharenk>

(Харків)

У статті проаналізовано особливості вербального та невербального утілення образи у дитячому авторитарному дискурсі із урахуванням гендерних параметрів його учасників та їх закріпленості за зонами дискурсивного оточення один одного. Суть завдання образи полягає у експлікації вербальних і невербальних дій по відношенню до адресата із метою його морального ураження та емоційного удару, виходячи із прагматичних настанов авторитарної дитини. Для більшої валідності було обрано комунікативні ситуації нанесення образи у діадах «дитина – дитина», за яких мовці знаходяться у горизонтальній площині спілкування і намагаються вибудувати владну вертикаль. Подальший аналіз відбувався із урахуванням гендеру мовців, тому співставляються ситуації моно- / гетерогендерного спілкування у групах сиблінгів та дітей з не ядерної зони дискурсивного оточення один одного. Було з'ясовано, що діади сестер реалізують образи у заклик до виходу зі спільного дискурсивного простору у предикатах руху і маркерах пониження значущості адресата; змішана група апелює до прийому віддзеркалення вербального / невербального репертуару авторитарного адресанта; образи братів тяжіє до зниженого мовного регістру для експлікації зневаги до проявів слабкодухості через прийоми сарказму та інвективи. У кластері не-сіблінгів моногендерна дівчача група наносить образи для внесення дисбалансу у стосунки з адресатом за рахунок вдаваного публічного осуду недотримання етикетних норм та недбалості до зовнішності шляхом уживання різноманітних конструкцій складного аргументованого синтаксису і не вдається до пониження регістру; у змішаних діадах типовим виявлено принизливу референцію до розумових і вікових особливостей адресата через пейоративні вокативи ольфакторного характеру та зооніми; підгрупа хлопців імплементує образи через уведення інвективи на вербальному та невербальному рівнях.

Ключові слова: авторитарний адресант, вербальний, дитячий дискурс, імплементация образи, інвектива, невербальний.

Pakharenko A. Expressing Insult in English Authoritarian Discourse of Children (Gender Perspective). The article focuses on verbal and nonverbal features of expressing insult in authoritarian discourse of children with account for the interlocutors' gender and their fixed placement in each other's zones of discursive surroundings. Insulting the addressee involves applying verbal and non-verbal cues to humiliate them and hurt their feelings, and is based on the aims of the child-addresser. To provide further validity of the results obtained, the author has selected communicative situations of implementing insult in dyads of children wherein both interlocutors find themselves in the horizontal dimension of interaction and try to construct the power hierarchy. Furthermore, the speakers' gender has been taken into consideration; therefore, situations of same-sex and opposite-sex sibling and non-sibling communication are investigated. Dyads of sisters insult each other calling for the other's withdrawal from the shared discursive space through the use of movement predicates and discourse markers of decreasing the importance of the addressee; the mixed groups tend to mirror the verbal and non-verbal repertoire of the authoritarian addresser; brothers implement insult via low register vocabulary to express scorn for cowardice via sarcasm and invective vocabulary. The non-sibling cluster of girls expresses insult to jeopardize the relationship with the addressee by means of pretend condemnation of violating etiquette norms and a careless attitude towards their appearance through the use of various complex argumented syntactic constructions and does not resort to lowering the register; the mixed dyadic pairs typically refer to the addressee's intellectual skills or age in an offensive manner via pejorative vocatives of olfactory nature and zoonyms; the subgroups of boys implement insult via introducing invective means on the verbal and non-verbal levels.

Key words: authoritarian addresser, discourse of children, implementing insult, invective, non-verbal, verbal.

1. ВСТУП

Комунікація як важлива складова функціонування сучасного суспільства є вмістилищем різноманіття форм і видів. У залежності від таких факторів, як місце і умови спілкування, вікові та прагматичні особливості його учасників, їх гендерні характеристики та соціокультурні параметри, варіюються вербальні і невербальні засоби передачі смислів і досягнення поставлених цілей у процесі інтеракції [25]. Чинне місце належить владним відносинам та їх регуляції [3; 4; 6; 19, с. 118], де мовець за допомогою свого дискурсу конструює стосунки з адресатом у вертикальній площині і намагається утримати створену асиметрію. Побудова стосунків володарювання-підпорядкування відбувається за рахунок нехтування інтересами і цінностями партнера по спілкуванню; особистість проявляє авторитарність по відношенню до адресата, намагаючись підкорити його своїй волі [1; 10; 14].

Авторитарність як психологічна риса особистості починає формуватися на етапі дитинства шляхом наслідування дорослих [8, с. 80; 9; 18; 20; 21] і виливається у подальшому у низку авторитарних комунікативних стратегій (домінування, маніпулювання, дискредитації, самоствердження). У цілому, мовлення авторитарної дитини отримало вивчення з точки зору його структурно-семантичних і лінгвопрагматичних особливостей [13], однак плідним полем для розвідок залишається дослідження схожих та відмінних рис реалізації авторитарності дитини із урахуванням гендерного чинника комунікантів, що й обумовлює актуальність цього дослідження. Зважаючи на надзвичайну емоційність мовлення дитини (що проявляється у специфічній організації мовного матеріалу з метою передачі стилістичних відтінків – емоційного синтаксису [8, с. 80]), що лише постає як дискурсивна особистість, метою нашого дослідження обрано аналіз гендерно-маркованого дитячого авторитарного дискурсу на прикладі імплементації образи. Об'єкт дослідження складають вербальні та невербальні особливості утілення образи мовцями-дівчатами та мовцями-хлопцями у моно- / гетерогендерних умовах спілкування.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Імплементація образи полягає у нанесенні адресату спілкування емоційного болю, оцінюючи його у негативний спосіб у цілому або особливості його поведінки чи окремі якості [11; 24]. Мовець застосовує безпосередньо до реципієнта або у його відношенні грубу образливу лексику (вulgарну, бранну або нецензурну) в адресованому повідомленні [16, с. 30]. Ціллю такої взаємодії є приниження адресата та зміна його емоційного стану, пониження соціального статусу [12, с. 191].

У проведеному дослідженні вербальні і невербальні засоби нанесення образи було проаналізова-

но у діадах «дитина – дитина» з міркувань зіставлення отриманих даних мовців, які знаходяться в одній і тій самій площині інтеракції. Ілюстративний матеріал було у подальшому розподілено відповідно до закріпленості дітей за ядерною (сіблінги) та не ядерною зонами (друзі / товариші по спорту / сусіди) дискурсивного оточення один одного. Відповідно до зазначеної мети, далі розгляд матеріалу фокусувався на співставленні реалізації образи у діадах дівчат, хлопців та змішаних парах.

Особливості реалізації агресії у діадах сіблінгів було представлено у варіаціях: «сестра – брат» (25%), «сестра – сестра» (58%) і «брат – брат» (17%). Діада «сестра – брат» відзначається емоційністю вираження образи та здебільшого слугує засобом встановлення першості перед один одним. Як дискурсивні особистості, які ведуть спілкування на близькій комунікативній дистанції [7], у комунікативній ситуації «образи» сіблінг-адресант часто стикається із прийомом віддзеркалення емоційної шкоди з боку брата / сестри. Характерним було виокремлено уживання синтаксично-ідентичних конструкцій (простих розповідних речень, діалогічних обмінів із відповіддю питанням на питання, короткими непоширеними реченнями на поставлене питання), порівняльних зворотів і аналогій із залученням зоонімів з метою «зачепити» адресата і вивести його з себе [2, с. 396]. У наведеному прикладі старша сестра в імпліцитний спосіб ображає молодшого брата, нівелюючи важливість його праці у підготовці малюнку-ідеї до конкурсу медичних пластирів:

“What are you drawing?” “Bats,” said Stink. “Blue bats.” “You’re bats,” said Judy. “People don’t like bats.” “But bats eat millions of insects,” said Stink. “People should like bats.” “I know that,” said Judy. “I’m just saying, bats are not going to beat a teenager” (McDonald, Judy Moody Saves the World, p. 13).

Аналіз групи прикладів моногендерного спілкування сестер засвідчив тенденцію до розгалуження експліцитних та імпліцитних засобів нанесення образи адресатові у порівнянні з комунікативними ситуаціями гетерогендерного спілкування сіблінгів. Водночас виявлено мінімальну кореляцію між віком старшої і молодшої дитини та обраними вербальними / невербальними комунікативними компонентами за умови, що різниця у віці складає 1-3 роки. 3-поміж зафіксованих способів нанесення образи – спонукання до відгалуження від групи, тобто заклик виходу з меж ядерної зони дискурсивного оточення [15], який імплементують директивні конструкції з предикатами на позначення руху (*rush; go; run*) та заперечні речення із предикатами на пониження важливості особистості як члена групи (*don’t want you; don’t need you; see if I care*). Тригером нанесення вербальної образи можуть ставати ревності у разі залучення третьої особи, яка заміняє одній із сестер інтеракцію з іншою:

"I'm not coming," I repeated. "Don't be daft, Dol. Of course you're coming." "Micky doesn't want to see me. And I don't want to see him either. I think he's horrible. And I think you're horrible too, Star. Marigold and me will stay home. You go off to Brighton with your precious Micky. See if we care." "Right," said Star. "Right." She picked up her bag and walked out of the room (Wilson, *Illustrated Mum*, p. 136).

У представленій комунікативній ситуації молодшою сестрою керують ревності через те, що батько старшої сестри зацікавлений у відновленні стосунків із нею, а її власний – ні. Тому Дол застосовує негативно забарвлений предикат (*to be horrible*), що характеризує і старшу старшу сестру, і її батька, та директиву (*go off to Brighton*), підкріплюючи його саркастичним коментарем (*with your precious Micky*).

На невербальному рівні імплементація образи між сестрами відбувається за активного залучення просодичних комунікативних компонентів, які відзначаються гучністю та різкістю вимови (*snap; shout; shrill voice; like a whip*); проксемічний аспект комунікативної ситуації образи проявляється у близькому положенні комунікантів один до одного або у русі авторитарного адресанта до адресата; вербальні одиниці образи доповнюють також кінесичні комунікативні компоненти – агресивні контактні / неконтактні жести, які взаємодіють із ними на мікрорівні дискурсивної взаємодії за принципом координації [15].

Диалогічні обміни у моногендерних групах братів, на відміну від попередньо зазначених діад, тяжіють до лексичних одиниць зниженого регістру та виражають зневагу до проявів слабкості, боягузтва або неготовності порушувати соціально-встановлені норми та нехтувати правилами. Залучення пейоративної характеристики поточної поведінки через експресивну лексику негативної конотації уживається з метою корекції поведінки сіблінгів-хлопців [7, с. 173]. З ціллю ураження адресата хлопці інкорпують у мовлення інвективу, яка вживається предикативно для передачі саркастичних порівнянь:

JACOB: No, it's stupid cause now they're gonna come back here and kick all our asses.

RUDY: Don't be such a pussy.

JACOB: All I'm saying is, who cares if they tear it down.

RUDY: This is OUR place. We've been coming here since we were seven.

JACOB: Nothing lasts forever.

RUDY: You're such a butt-munch.

Rudy pushes Jacob. Jacob pushes back. The two start fighting (12 and Holding, p. 6).

Наведений дискурсивний фрагмент ілюструє ситуацію, в якій Руді зневажає брата за його страх перед дорослими хуліганями, які після зухвалого вчинка Джейкоба прийдуть мститися і розтрощать їх будиночок на дереві. Хлопець поперемінно апелює до директиву та асертиву із інвективними номінаціями (*Don't be such a pussy; You're such a butt-*

munch) укупі зі спробою переконати брата логічним аргументом (*It's OUR place. We've been coming here since we were seven*), однак не досягає бажаного комунікативного ефекту, і перепалка закінчується бійкою (*Rudy pushes Jacob. Jacob pushes back. The two start fighting*). Різкі та агресивні кінесичні невербальні комунікативні компоненти переважно контактного типу є типовими для діад братів і функціонують у реалізації образи як на мікрорівні дискурсивної взаємодії, координуючись із вербальним повідомленням, так і автономно, без залучення вербальних компонентів.

Емпіричний матеріал представників не ядерної групи дискурсивного оточення один одного аналізувався також у трьох групах: моногендерному спілкуванні дівчат (23%), у змішаній групі (32%) та моногендерній інтеракції хлопців (34%). Інтеракція дітей-представників не ядерної зони дискурсивного оточення один одного не обумовлена сімейною близькістю та почуттями взаємозалежності / поваги / любові, тому межі вербально і невербально допустимої комунікативної поведінки розширюються. Авторитарна дитина відчуває більше «дискурсивної свободи» і частіше вдається до зниженого регістру з метою встановлення себе як лідера ситуації за допомогою різних семіотичних кодів.

Найбільше така особливість проявляється у групі «хлопець-хлопець», де виявлено уживання образливих номінацій на позначення ольфакторики (*You stink; stinky t-shirt*); зоонімів інвективного характеру у моделі *You are + зоонім* (*You're a beast, and a swine; lousy rubber chicken*); метафор інвективного характеру (*You 4-eyed pile of shit, the pile of shit has a thousand eyes*); маркерів немужності у конструкціях-порівняннях, риторичних вигуках і запитаннях, гіперболах (*you pussy; you're such a sissy; What a loser! We keep all the crap with wheels – the lawnmower, the snowblower and you; he's always throwing a faint; face it like a man*). Вбудовані на етапі гендерної ідентифікації стереотипи стосовно характерних якостей чоловіків і жінок репрезентуються в мовленнєвій продукції дитини [5, с. 207], і у разі невідповідності вербальної / невербальної поведінки співрозмовника її очікуванням можуть провокувати особливо жорстокі форми вербальної агресії. У наступному фрагменті проілюстровано ситуацію відсторонення однокласників від Джеймса через його дивну дружбу із дівчинкою-мусульманкою і знущання над ним. Хлопці також ображають Джеймса за те, що він дозволяє подрузі заступатися за нього у конфліктних ситуаціях:

I like his t-shirt someone yelled and my heart stopped beating. Sunya sounded breathless, as if she had run from miles away to come to my rescue. You are such a sissy Daniel went on, and everyone said things like Yeah and What a gay boy. Daniel waited until they were quiet. Getting a girl to stand up for you rather than face me like a man (Pitcher, My sister lives on the mantelpiece, p. 22).

На відміну від моногендерного спілкування хлопців з не ядерного оточення один одного, лексичний репертуар авторитарної дитини у діді «дівчина – хлопець» зосереджується навколо принизливих референцій до віку адресата або його слабких / занадто вражаючих розумових здібностей (*so childish and stupid; smarty; know-it-all*). Характерним також засвідчено уживання риторичних запитань для екскаляції напруги під час з'ясування стосунків двох авторитарних дітей в ситуації зміни владної рівноваги в сторону одного з мовців (*Why are you suddenly so little? Have you turned into the incredible shrinking girl?*); обурливих вокативів ольфакторного характеру (*You stink! Curry breath! Stupid thing on your head! Your stupid flowers!*). Окрім того, авторитарний адресант оперує вокативами на ураження зовнішності адресата (*Pieface! Yard Ape!*) і зоонімами (*Grease Monkey! Lobster! You take your lobster claws off me!*). Біскітс мститьсся Джеммі за колишні образи тепер, коли її єдина подруга у класі переїхала, і вона почувається самотньою:

Biscuits gave me a poke in the back with a giant Mars bar. "Hey, Gemma, how come you're suddenly so little? Have you turned into the incredible shrinking girl? You'd better have a nifty nibble on my Mars bar," he hissed. I turned round. I stared at him. My eyes burned like lasers (Wilson, Best Friends, p. 84).

Завуальована у риторичному запитанні образа вражає адресата, і у такий спосіб авторитарна дитина досягає бажаного ефекту, про що свідчить невербальна поведінка Джеммі (*I turned round. My eyes burned like lasers*).

Імплементация образи у моногендерному дівчачому спілкуванні ґрунтується на референціях до дисгармонізації міжособистісних стосунків (*You could catch a terrible disease of her; You're not my best friends any more; I'm tired of hearing you talk about it; Why don't you go there? I know all about you... You let them feel you*); вдаваному публічному осудженні порушення правил та ввічливості спілкування, зневаги до свого тіла і краси. Дол піддається знущанню та образі з боку дівчат у школі через те, що намагається відтворити образ матері в голові як спосіб заспокоїтися і шепоче її ім'я. Група її суперниць усіляко її ображає, намагаючись принизити і показати власну зверхність і кращість:

I bent my head and whispered her name over and over again. I started to convince myself it was the only way to make her safe. "Who's she talking to?" "Talking to herself!" "She's a nutter." "Just like her mum." I turned round to Kayleigh Richards and Yvonne Mason and spat at them. The spit landed on Kayleigh's Maths book. My mouth was inky so it made a little blue pool on the page. She screamed. "Yuck! She spat on my book! It nearly landed on me. I could catch a terrible disease off of her. She's disgusting" (Wilson, Illustrated Mum, p. 23–24).

На відміну від змішаної групи та нанесення образи хлопцями один одному, побудова образи у дівчачому колі синтаксично урізноманітнена і відзначається складними (часто аргументованими) конструкціями, превалюючими повними поширеними реченнями; інвектива та обсцінна лексика не є характерними. Прояв зневаги до самої Дол (*Talking to herself. She's a nutter*) та образа на адресу її матері (*Just like her mum*) провокують дівчинку до агресивної кінесичної поведінки (*turned around... and spat at them*). Неочікуваність такої невербальної реакції призводить до нової серії образ і експлікації презирства за рахунок опозиції особистих займенників у значенні «гарна / жертва я vs. гидка, заразна вона» (*Yuck! She spat on my book! It nearly landed on me. I could catch a terrible disease off of her. She's disgusting*). Для невербальної експлікації нанесення образи засвідчено уживання кінесичних мімічних невербальних компонентів вираження образи, насмішки (скривлені губи, підняті брови); напівконтактних / контактних жестів із ціллю самозахисту від обуреного адресата (штовхання, жбурляння предмету); та різке скорочення комунікативної дистанції між мовцями або вихід зі спільного простору.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Нанесення образи є однією з типових форм дитячого авторитарного дискурсу. Варіюючись у залежності від гендерних характеристик мовця, а також від його закріпленості за ядерною / не ядерною зоною дискурсивного оточення партнера по комунікації, імплементация образи має спільні та відмінні риси у ситуаціях моно- / гетерогендерного спілкування як сіблінгів, так і дітей, які не входять до кола найближчого дискурсивного оточення один одного. У ході дослідження було отримано результати, які можна узагальнити у такий спосіб: у авторитарному дискурсі сіблінгів реалізація образи базується на різних прагматичних настановах, відповідно до яких дитина обирає вербальний та, відповідно, невербальний репертуар. Авторитарна образа в інтракції сестер проявляється у спонуканні адресата до відгалуження від групи та заклику до виходу зі спільного дискурсивного простору за рахунок предикатів руху (*rush, go, run*) та пониженні значущості дискурсивної особистості як члена групи (*see if I care, don't need you, don't want you*). Нанесення емоційного удару відбувається з активним інкорпоруванням просодичних невербальних компонентів гучного говоріння (*shrill, snap, sharp*); розгортанням комунікативної ситуації на близькій дистанції або її скороченні між авторитарною дитиною та її співрозмовником; агресивними контактними та неконтактними кінесичними невербальними компонентами.

У змішаній групі сіблінгів авторитарна дитина застосовує образу як спосіб встановлення першості, спробу побудувати владну вертикаль, яка ха-

рактизується неконстантністю й мінливістю. На вербальному рівні засвідчено уживання прийому віддзеркалення лексичних і простих синтаксичних конструкцій, прийому відповіді питанням на питання, порівняльних зворотів із залученням зоонімів. У моногендерному спілкуванні братів зафіксовано зниження мовного реєстру при вираженні презирства і зневаги над слабкостями чи боягузством одного з братів за рахунок інвективи і саркастичних порівнянь (*such a pussy, butt-munch*).

При нанесенні образи дітьми з не ядерного оточення один одного встановлено такі особливості: у моногендерній дівчачій групі прагматичною установою є дисгармонізація стосунків із адресатом через вдаваний публічний осуд порушення соціальних норм та увічливого спілкування, а також у разі зневаги адресата до тіла і краси. Авторитарна дитина імплементує образи через аргументовані складні синтаксичні конструкції, повні поширені речення; у

той же час лексичний рівень характеризується відсутністю інвективи та обсцінної лексики.

Гетерогенні діади наносять один одному образу через принизливі референції до віку один одного і особливостей розумових здібностей у риторичних запитаннях, зневажливих вокативах на позначення ольфакторики, зоонімах. Моногендерні діади хлопців переводять комунікативну ситуацію образи на рівень інвективи, яка пронизує усі застосовані лексико-стилістичні та синтаксичні особливості, серед яких уживання зоонімів, метафор, риторичних вигуків, порівнянь та гіпербол.

Перспективою дослідження вбачаємо аналіз особливостей авторитарного спілкування сіблінгів по мірі їх дорослішання і виходу із ядерної зони дискурсивного оточення один одного та простеження вербальних і невербальних особливостей нанесення образи у дорослому віці або нівелювання такої мовленнєвої поведінки як константної.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барташева, А. И. (2004). Взаимодействие невербальных и вербальных компонентов ситуации коммуникативно-доминирования в англоязычном дискурсе. (Дисс. канд. филол. наук). Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, Харьков.
2. Вагнер, К. А. (2018). Детская речевая агрессия как способ выражения отрицательных эмоций в немецкоязычной коммуникации, Проблемы онтолингвистики – 2018: материалы ежегод. межд. науч. конф., 20–23 марта. Санкт-Петербург: РГПУ им. А. И. Герцена, 393–397.
3. Васютинський, В. (2005). Інтеракційна психологія влади. Київ: КСУ.
4. Гребенщикова, Т. А., & Зачесова, И. А. (2011). Реализация отношений доминирования-подчинения между членами семьи в повседневном дискурсе. Экспериментальная психология, 4(4), 74–87.
5. Данюшина, Л. А. (2013). Гендерные стереотипы в детском дискурсе. Язык. Текст. Дискурс: научный альманах Ставропольского отделения РАЛК, 11, 206–210.
6. Дейк, Т. А., ван. (2013). Дискурс и власть: Репрезентация доминирования в языке и коммуникации. Москва: Либроком.
7. Зверева, О. Г. (2014). Комунікативні стратегії сіблінгів в англomовному сімейному дискурсі. (Дис. канд. филол. наук). Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків.
8. Костогладова, Л. П. (2008). Эмоциональная сторона речи в динамике детского дискурса. Жанры и типы текста в научном и медийном дискурсе, 6, 79–83.
9. Крамер, Дж., & Олстед, Д. (2002). Маски авторитарности: Очерки о гуру. Москва: Прогресс-Традиция.
10. Крючкова, П. Г. (2003). Авторитарный дискурс (на матеріалі сучасної англійської мови). (Дис. канд. филол. наук). Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ.
11. Кусов, Г. В. (2004). Оскорбление как иллокутивный лингвокультурный концепт. (Дисс. канд. филол. наук). Кубанский государственный технологический университет, Краснодар.
12. Лето, Я.-А. В. (2020). Выражение коммуникативной агрессии посредством тактики «оскорбление» (на материале высказываний Дональда Трампа). Вестник Башкирского университета, 25(1), 187–194. DOI:10.33184/bulletin-bsu-2020.1.30
13. Пахаренко, А. В. (2020). Дитина як авторитарна дискурсивна особистість (на матеріалі сучасної англійської мови). (Дис. канд. филол. наук). Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків.
14. Пушкин, А. А. (2014). Директивно-авторитарный дискурс в кросскультурном пространстве. Филологические науки. Вопросы теории и практики, 7(37), (Т. 2), 172–174.
15. Солощук, Л. В. (2006). Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі. Харків: Константа.
16. Стернин, И. А., Антонова, Л. Г., Карпов, Д. Л., & Шаманова, М. В. (2013). Выявление признаков унижения чести, достоинства, умаления деловой репутации и оскорбления в лингвистической экспертизе текста. Ярославль: Ярославский государственный университет им. П. Г. Демидова.
17. 12 and Holding (2005). Retrieved from <https://www.dailyscript.com/scripts/12+and+// Holding.pdf>.
18. Altemeyer, B. (1996). The Authoritarian specter. Cambridge: Harvard University Press.
19. Blakar, R. M. (1979). Language as a means of social power. Theoretical-empirical explorations of language and language use as embedded in a social matrix. In J. L. Mey (Ed.), Pragmalinguistics, theory and practice. (pp. 131–169). The Hague: Mouton.

20. Kyratzis, A. (2004). Talk and interaction among children and co-construction of peer groups and peer culture. *Annual Review of Anthropology*, 3, 625–649. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.33.070203.144008>
21. Kyratzis, A., & Goodwin, M. H. (2017). Language socialization in children's peer and sibling kin group interactions. In P. Duff, & S. May (Eds.), *Language socialization, encyclopedia of language and socialization*. (pp. 1–16). Cham: Springer.
22. McDonald, M. (2010). *Judy Moody Gets Famous*. Somerville: Candlewick Press.
23. Pitcher, A. (2011). *My Sister Lives on the Mantelpiece*. London: Orion Children's Books.
24. Reitman, D., & Villa, M. (2004). Verbal aggression: Coping strategies of children. Retrieved from <https://cobbsuccessforall.com/wp-content/uploads/2014/05/Verbal-Aggression.html#:~:text=Verbal%20aggression%20is%20similar%20to,methods%20of%20intimidation%20and%20harassment>.
25. Virotschenko, S. (2017). Conceptualization of motion in communicative space in English. *Legeartis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*, 2(2), 392–444. <https://DOI:10.1515/lart-2017-0020> ISSN 2453-8035
26. Wilson, J. (2005). *Best Friends*. London: Corgie Yearling.
27. Wilson, J. (2000). *The Illustrated Mum*. Reading: Corgie Yearling.

REFERENCES

1. 12 and Holding (2005). Retrieved from <https://www.dailyscript.com/scripts/12+and+// Holding.pdf>.
2. Altemeyer, B. (1996). *The Authoritarian specter*. Cambridge: Harvard University Press.
3. Bartasheva, A. I. (2004). *Vzaimodejstvie neverbal'nih i verbal'nyh komponentov situacii komunikativnogo dominirovanija v anglojazychnom diskurse*. (Diss. kand. filol. nauk) [Interaction of nonverbal and verbal components of the situation of communicative dominance in the English language discourse (Philology PhD thesis)]. Har'kovskij nacional'nyj universitet imeni V. N. Karazina, Har'kov. (in Russian)
4. Blakar, R. M. (1979). Language as a means of social power. Theoretical-empirical explorations of language and language use as embedded in a social matrix. In J. L. Mey (Ed.), *Pragmalinguistics, theory and practice*. (pp. 131–169). The Hague: Mouton.
5. Danjushina, L. A. (2013). Gendernye stereotypy v detskom diskurse [Gender stereotypes in child discourse]. *Jazyk. Tekst. Diskurs [Language. Text. Discourse]*, 11, 206–210. (in Russian)
6. Dejk, T. A. Van. (2013). *Diskurs i vlast': Reprezentacija dominirovanija v jazyke i komunikacii [Discourse and power: Representation of dominance in language and communication]*. Moskva: Librokom. (in Russian)
7. Grebenshnikova, T. A., & Zachesova, I. A. (2011). Realizacija otnoshenij dominirovanija podchinenija mezhdru chlenami sem'i v povsednevnom diskurse [The pursuance of dominance-submissive relationships among family members in family discourse]. *Jeksperimental'naja psihologija [Experimental psychology]*, 4(4), 74–87. (in Russian)
8. Kostogladova, L. P. (2008). Jemocional'naja storona rechi v dinamike detskogo diskursa [The emotional aspect of speech in the dynamics of children's discourse]. *Zhanry i typy teksta v nauchnom i medijnom diskurse [Genres and types of text in scientific and media discourse]*, 6, 79–83. (in Russian)
9. Kramer, Dzh., & Olsted, D. (2002). *Maski avtoritarnosti: Oчерki o guru [The guru papers: Masks of authoritarian power]*. Moskva: Progress-Tradicija. (in Russian)
10. Kriuchkova, P. H. (2003). *Avtorytarnyj dyskurs (na materiali suchasnoi anhlijs'koi movy)* (Dys. kand. filol. nauk) [Authoritarian discourse (on the material of the English language) (Philology PhD thesis)]. Kyivs'kyj natsional'nyj universytet imeni Tarasa Shevchenka, Kyiv. (in Ukrainian)
11. Kusov, G. V. (2004). *Oskorblenie kak illokutivnyj lingvokul'turnyj koncept*. (Diss. kand. filol. nauk). [Insult as an illocutionary linguocultural concept (Philology PhD thesis)]. Kubanskij gosudarstvennyj tehnologicheskij universitet, Krasnodar. (in Russian)
12. Kyratzis, A. (2004). Talk and interaction among children and co-construction of peer groups and peer culture. *Annual review of anthropology*, 3, 625–649. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.33.070203.144008>
13. Kyratzis, A., & Goodwin, M. H. (2017). Language socialization in children's peer and sibling kin group interactions. In P. Duff, & S. May (Eds.), *Language socialization, encyclopedia of language and socialization*. (pp. 1–16). Cham: Springer.
14. Leto, Ja.-A. V. (2020). Vyrashenie kommunikativnoj agressii posredstvom taktiki «oskorblenie» (na materiale vyskazyvanij Donal'da Trampa) [Expression of communicative aggression through the tactic of “Insult” (On the material of Donald Trump's statements)]. *Vestnik Bashkirskogo universiteta [Bashkir state university synopsis]*, 25(1), 187–194. DOI:10.33184/bulletin-bsu-2020.1.30. (in Russian)
15. McDonald, M. (2010). *Judy Moody Gets Famous*. Somerville: Candlewick Press.
16. Pakharenko, A. V. (2020). *Dytyna iak avtorytarna dyskursyvna osobystist' na materiali suchasnoi anhlijs'koi movy*. (Dys. kand. filol. nauk). [Child as an authoritarian discursive personality (based on the modern English language) (Philology PhD thesis)]. Kharkivs'kyj natsional'nyj universytet imeni V. N. Karazina, Kharkiv. (in Ukrainian)
17. Pitcher, A. (2011). *My Sister Lives on the Mantelpiece*. London: Orion Children's Books.
18. Pushkin, A. A. (2014). Direktivno-avtorytarnyj diskurs v krosskul'turnom prostranstve [Directive-authoritarian discourse in cross-cultural space]. *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki [Philological sciences. Questions of theory and practice]*, 7(37), (T. 2), 172–174. (in Russian)
19. Reitman, D., & Villa, M. (2004). Verbal aggression: Coping strategies of children. Retrieved from <https://cobbsuccessforall.com/wp-content/uploads/2014/05/Verbal-Aggression.html#:~:text=Verbal%20aggression%20is%20similar%20to,methods%20of%20intimidation%20and%20harassment>.

20. Soloschuk, L. V. (2006). *Verbal'ni i neverbal'ni komponenty komunikatsii v anhlomovnomu dyskursi [Verbal and non-verbal components of communication in the English discourse]*. Kharkiv: Konstanta. (in Ukrainian)
21. Sternin, I. A., Antonova, L. G., Karpov, D. L., & Shamanova, M. V. (2013). *Vyjavlenie priznakov unizhenija chesti, dostoinstva, umalenija delovoj reputacii i oskorblenija v lingvisticheskoj jekspertize teksta [Feature detection of humiliation, damaging business reputation in the linguistic expertise of text]*. Jaroslavl': Jaroslavskij gosudarstvennyj universitet im. P. G. Demidova. (in Russian)
22. Vagner, K. A. (2018). *Detskaja rechevaja agressija kak sposob vyrazhenija otricateľnyh jemocij v nemeckojazyčnoj kommunikacii [Children's speech aggression as a way of expressing negative emotions in German-speaking communication]*, Proc. of the int. sci. conf. "Problemy ontolingvistiki – 2018" March 20–23. (pp. 393–397). Sankt-Peterburg: RGPU im. A. I. Gercena. (in Russian)
23. Vasiutyns'kyj, V. (2005). *Interaktsijna psyholohiia vlyady [Interactional psychology of power]*. Kyiv: KSU. (in Ukrainian)
24. Virotchenko, S. (2017). Conceptualization of motion in communicative space in English. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*, 2(2), 392–444. [https://DOI:10.1515/lart-2017-0020](https://doi.org/10.1515/lart-2017-0020) ISSN 2453-8035
25. Wilson, J. (2000). *The Illustrated Mum*. Reading: Corgie Yearling.
26. Wilson, J. (2005). *Best Friends*. London: Corgie Yearling.
27. Zvierieva, O. H. (2014). *Komunikatyvni stratehii siblinhiv v anhlomovnomu simejnomu dyskursi*. (Dys. kand. filol. nauk) [Siblings' communicative strategies in the English family discourse (Philology PhD thesis)]. Kharkivs'kyj natsional'nyj universytet imeni V. N. Karazina, Kharkiv. (in Ukrainian)

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Anastasiia Pakharenko – PhD, Lecturer at the Department of English Philology of V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: a.pakharenko@karazin.ua; <https://orcid.org/0000-0001-8433-9180>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=HuhYvycAAAAJ&hl=ru>; RESEARCH GATE: <https://www.researchgate.net/profile/Anastasia-Pakharenko>